СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 271. Джерзи Сіті, Н. Дж., пятниця, 20 листопада 1931. — VOL. XXXIX. No. 271. Jersey City, N. J., Friday, November 20, 1931. THREE CENTS.

МЕЙОР ВОКЕР В ОБОРОНІ ТОМИ МУНІЯ

ГОТОВ ВИЇХАТИ ДО КАЛІФОРНІЇ, ЩОБИ ПРОСИТИ ДЛЯ НЬОГО ПОМИЛУВАННЯ В ҐОВЕРНОРА.

НЮ ЙОРК. — Мейор Вокер заявив кореспондентам, що він по всякій правдоподібности таки вибереться на слідуючий тиждень в дорогу до Каліфорнії, щоби відвідати свого приятеля, ґовернора Джеймса Ролфа, і просити його уласкавити Тому Мунія. Вокер подав далі, що він поїде в характері адвоката, не побираючи за труд ніякого гонорару. А готов інтервенювати ще й тому, що він сам є переконаний про невинність Мунія, котрий уже 15 років сидить у тюрмі за бомбовий замах в День Поготівля в Сен Френсиско в 1916 р.

Вокер заявив, що вже зібрано досить матеріялів, які виказують, що Муні є невинний, та що судді видали засуд під впливом фальшивих зізнань свідків.

Вокер не думав вибиратися в дорогу й особисто інтервенювати, але рішився на це під впливом просьби 80-літньої матери Мунія.

ЦІЛКОВИТА ЗГОДА МІЖ ГУВЕРОМ І ҐРАНДІЄМ.

ВАШИНҐТОН. — Тому, що італійський міністер заграничних справ, Діно Ґранді, говорить по анґлійськи, його розмова з президентом була дуже гладка й без усяких формальностей, бо не було перекладача. З розмови не роблено ніяких протоколів.

Гувер і Ґранді погодилися щодо всіх питань, які порушувано. Америка зобовязалася навіть доложити старань, щоби прийшло до французько-італійського зближення.

Найбільше говорили про конференцію в справі світового роззброєння і в справі репарацій. Виходить, що президент Гувер не продовжить мораторії для Німеччини, а тільки старатимуться облекшити тягар при помочі пляну Йонґа.

ВАШИНҐТОН ЗАТРІВОЖЕНИЙ ПОДІЯМИ В МАНДЖУРІЇ.

ВАШИНҐТОН. — В урядових колах зачинають уже тратити надію, щоби конфлікт, який повстав у Манджурії між Японією й Китаєм, дався полагодити дипльоматичною дорогою.

ОПОДАТКУВАННЯ ОСІБ З ДОХОДОМ ВИЩЕ $100,000.

ВАШИНҐТОН. — Сенатор Смут, голова Фінансового Комітету, каже, що треба наложити податки, щоби дістати для державної скарбниці $1,000,000,000.

Смут заявляється також за 40% опадаткування тих осіб, котрих річний дохід виносить понад $100,000.

ВИМАГАЮТЬ ВІД ФЕСА РЕЗИҐНАЦІЇ, БО ВІН ЗАНАДТО СУХИЙ.

ВАШИНҐТОН. — Конґресмени Ля Ґардія з Ню Йорку, Бритен з Ілинойс і Шефер з Висканси́н домагаються уступлення сенатора Феса з голови Републиканського Народнього Комітету. Вони кажуть, що він шкодить партії, бо є загорілим противником знесення прогибіції.

ГАРЛАНСЬКА ТРАҐЕДІЯ ПЕРЕД СУДОМ.

МАВНТ СТЕРЛІНҐ (Кентоки). — Підчас розправи в справі стріляння між страйкуючими майнерами і помічниками шерифа в Івортс дня 17 квітня зізнав помічник шерифа, Ірл Брок, що Вилієм Борнет, майнер, літ 36, схований за віз з вуглям, стріляв до помічника шерифа, Джесі Пейса, і вбив його одним з револьверових стрілів.

Оборона доказує, що помічники шерифа почали стріляти перші до робітників та що Борнет невинний.

Крім Борнета судитимуть ще 11 інших майнерів і юнійних урядовців за вбивство 4 осіб, яке було вислідом стрілянини в Івортс при кінці травня ц. р. У Вінчестер судитимуть 10 інших майнерів, теж обжалованих за вбивства.

ВЛОМНИК ДОБИРАВ СОБІ ҐАРДЕРОБУ.

НЮ ЙОРК. — Бернард Бавер, власник склепу з убраннями, мав нагоду приглядатися довший час вломникови, котрий розкидав по землі убрання, заки знайшов те, що йому подобалося. Було це в ночі й Бавер мусів сидіти тихо, бо вломник заповів, що стрілятиме. Та на щастя прибирався він так довго, що сусіди завважили світло в склепі й дали знати полісменови, котрий зловив вломника. Бавер наївся такого страху, що зарікся уже ночувати в склепі.

ВУГЛЯ ЯК ШТУЧНИЙ ПОГНІЙ.

ПІТСБУРҐ. — Д-р Франц Фішер з Німеччини доказував в Карнеґійськім Технольоґічнім Інституті, що вугля надається добре на штучний погній. Проби виказали, що ростини, які ростуть на загноєній вуглям землі, видають знамениті плоди.

ВПАЛИ ЦІНИ НА МОЛОКО ЧЕРЕЗ КОНКУРЕНЦІЮ.

БОФАЛО. — В місті панує боротьба між зорганізованими і незалежними торговцями молока. Наслідком цеї конкуренції зорганізовані торговці знизили за тиждень ціну молока з 12 на 6 центів за кварту.

ВИСТАВА УКРАЇНСЬКИХ РУЧНИХ РОБІТ У ТОРОНТО.

Щоденник „Торонто Телеграм" з 16 жовтня подає з щирою симпатією написане звідомлення про виставу українських ручних робіт, яка відбулася в Українськім Народнім Домі в Торонто. Вистава провадилася три дні, а саме від 15 до 17 жовтня.

„Співом і танком сини та доньки України — пише Телеграм" — враз з теплотою красок і пишністю тонів перекладали анґлійській частині численної публики і пригадували більшій частині тоїж публики їх Батьківщину".

Мова є про концерт, що відбувся на другий день вистави. На концерт складалися в першій мірі виступи хору, який здобув собі славу під проводом п. Ю. Гассака, а який тепер провадить колишній його помічник, п. Д. Буртник. Невідлучною частиною українських концертів є тепер і українські танки. Ці приготовляв до концерту п. В Мошук. Справоздавець анґлійського щоденника згадує з одушевленням про маленьких танцюристів, Катерину Кушнір та Івана Сотника, які, каже, захопили публику. Пані О. Гуменюк виголосила відчит про українську штуку, а пані Лайвсей прочитала по анґлійськи дві поезії, якік вона сама переклала з української мови. Предсідником того вечера був п. Т. Гуменюк.

ЗАСПАЛА КОНЦЕРТ.

У Вустер, Масс., заповіджений був концерт відомої німецької оперової співачки, Едити Фляйшер.

Публика заповнила салю і ждала, щоби послухати співу, але співачка не зявилася. Дирекція, не знаючи де вона живе, повідомила про випадок поліцію, яка перешукала всі шпиталі, чи не стався з нею який нещасливий випадок. Тимчасом артистка спала найспокійніше в своїй готелевій кімнаті і пробудилася в 11 годині вечер та аж за голову взялася, побачивши, що година її виступу давно минула.

Ніч перед тим співачка дуже зле спала і щоб відпочати, взяла кілька годин перед концертом насонний лік і поклалася на короткий час відпочати. Лік показався сильнішим, ніж вона думала, і з короткого сну вийшов задовгий відпочинок.

НЕДОБІР АЛБЕРТИ.

Шість літ міг уряд Алберти хвалитися постійними надвишками, однакож за рік, що скінчився 31 березня, мав каса провінції недобір у сумі $2,306,581. Оповіщуючи це, премієр Бравнлі додав, що вже підчас останньої сесії сойму було відомо, що буде поважний недобір. „Та не треба лякатися, — каже премієр.—Завдання перед нами є якраз таке, як у 1921 р., а саме: втинати видатки у всякий можливий спосіб, аж вернемося до нормального стану.

НАСЛІДНИК ПОСЛА ҐАЛУЩИНСЬКОГО.

На місце померлого Михайла Ґалущинського, котрий був послом до варшавського сойму із Станиславівщини, увійшов до того сойму як його заступник Богдан Вілинський. Б. Вілинський належить до радикальної партії. По званню є агроном.

ВАЖНЕ ДЛЯ УРЯДНИКІВ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА В КЛІВЛЕНД, О.

Отсим повідомляється, що в суботу, дня 21. с. м., прибуде до Клівленд, О., в справах організаційних гол. фін. секретар, п. Роман Слободян, та проситься всіх урядників тамошних і околичних відділів У. Н. Союза, щоби з тої нагоди, порозумівшися з гол. радною У. Н. Союза п. М. Розоміло, зійшлися на спільні наради у важних біжучих справах організації.

Головна Канцелярія У. Н. Союза.

—o—

ЕЛЕКТРИКА ВБИЛА СИНА І МАТІР.

13-літній Петро Коровацький бавився коло свого дому в Беніто, Ман., 23 жовтня, пускаючи орла. Мокрий шнурок орла зіткнувся з сильним електричним дротом, що йде від Свон Ривер, і інші діти завважали, що Петро упав, як неживий. Вони побігли до хати і сказали це його матері. Та, не надумуючись, побігла ратувати свого сина, який не випустив шнурка зі своїх рук, одначе заледви діткнулася його, як і сама впала. Сусіди зібралися скоро і пробували їх ратувати, та всякі старання були даремні. Петра електрика вбила на місці; його мати давала ще кілька хвиль признаки життя, але також померла. Остався батько вбитого хлопця, каліка, та пятеро інших дітей.

КОНСУЛЬ ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ ДЕПОРТАЦІЇ ЛЮДЕЙ ДО ПОЛЬЩІ.

Польський консуль у Вінніпеґу, Станіслав Звольський, предложив мейорови Вінніпеґу, Вебови, протест проти депортовання горожан Польщі, які, не можучи дістати роботи, є приневолені просити допомоги від міста. Горожани чужих держав можуть бути законно депортовані з Канади, як покажеться, що вони є публичним тягаром, тобто живуть з милостині, не проживши в Канаді ще пять літ. Польський консуль вказує на те, що польські горожани приїжджали до Канади на запрошення через ріжні аґенції. Деякі з них робили все можливе, щоби дістати роботу, поки вдалися за допомогою.

ДРАМАТИЧНЕ ЗАКІНЧЕННЯ САБОТАЖНОГО ПРОЦЕСУ.

В драматичний спосіб закінчився 23 жовтня процес у злуці з нищенням майна Сконсолідованої Монтреальської Компанії Світла, Горяча і Сили. Вісімнацять робітників, обвинувачених, що управляли саботаж проти компанії, признались до провини. Нищення майна компанії було майже щоденним явищем підчас страйку в серпні і під закидом саботажу арештовано 22 робітників. З них 21 признались до провини; з того двох вже засуджено, один, що признався попередно, очікує засуду, а тепер призналися 18 нараз. Проти них було ще друге обвинувачення, що вони спричинили компанії страту на 400 тисяч долярів; коли одначе вони признались до саботажу, то це друге обвинувачення корона залишила.

ПЯТИРІЧКА — ГРА ХОРОЇ УЯВИ.

Московський орган вищої економічної ради помістив статтю „Друга пятирічка", в якій доказує, що пятирічка не змінила економічного положення в совітській Росії. Вона ввела лише капіталістичні методи в систему совітської економії. Дальше кажеться в статті, що виготовити економічний плян і вже наперед означити хід економічного життя для такої величезної держави як Росія є неможливою річчу та грою хорої уяви. Соціялістична фільософія не може основуватися на фантазії і в цім якраз спочиває слаба сторінка пятирічки. Другий пятирічний плян, випрацьований у далеко ширшім стилю від першого, приведе лише до того, що збільшить опозиційну струю проти правительства.

Ця смілива критики пятирічки мала такий наслідок, що редакційний комітет часопису „Совітское строітельство" розіґнано і замінено новим.

УКРАЇНІЗАЦІЯ.

В Державному Музично-Драматичному Інституті ім. Лисенка в Києві українізацію переведено лише формально. Викладають у цьому Інституті українською мовою лише „здебільшого", а за межами авдиторій української мови зовсім не чути.

Впадає в очі орієнтація академічних програм та плянів не на українську літературу та підручники. Були й прояви великодержавного (російського) шовінізму.

При Інституті є бібльотека, але в ній нема жадного обліку книжок українською мовою, як рівнож не слідкується за тим, який відсоток коштів витрачається на українські книжки.

Всі позашкільні студентські гуртки провадять свою роботу російською мовою.

МОСКВА — ПРИСТАНЬ.

Москва розбудовується у фантазії. Московське радіо доносить, що совітське правительство виготовило величезний плян будови каналів, котрі мали би получити Москву з трома морями. Один канал 200 кільометрів довжини мав би получити ріку Москву з Волгою і дати в цей спосіб можливість прямого получення Москви з Каспійським морем, а через Волго-Донський канал з Чорним морем. На будову цих каналів асиґновано 250 міліонів рублів. До будови приступлено, а вся праця має бути викінчена за 4 роки. Третій канал має получити Москву з Балтійським морем. Проєкт передбачає получення ріки Москви з Окою, а за посередництвом Маріїнського каналу получиться російську столицю з морем. Цей канал буде довгий 150 кільометрів і буде коштувати 250 міліонів рублів; він має бути готовий за 5 літ.

ПАНІКА В ШКОЛІ.

В італійській дівочій школі в Неаполю хтось пустив підчас науки поголоску, що головні сходи в шкільнім будинку валяться. Між ученицями счинився переполох і всі стали товпитися до входу. Учителька, яка заступала дівчатам дорогу і старалась успокоїти їх, дісталася під ноги втікаючих і була затоптана на смерть.

ЯПОНЦІ ПЕРЕЙШЛИ ЧЕРЕЗ РОСІЙСЬКО-КИТАЙСЬКУ ЗЕЛІЗНИЦЮ

ПОРУШИЛИ НЕВТРАЛІТЕТ СМУГИ РОСІЙСЬКОГО ВПЛИВУ. ЗАХОПИЛИ СТАЦІЮ ЦІЦІКАР У ПІВНІЧНІЙ МАНДЖУРІЇ.

МУКДЕН (Манджурія). — Японські війська, що почали ґенеральний наступ на Китайців у районі ріки Ноні, захопили в свої руки стацію Ціцікар, котра знаходиться на Східно-Китайській залізниці, якою заряджують спільно большевики й Китайці. Своїм наступом у смузі Східно-Китайської залізниці Японці нарушили невтралітет тієї смуги, що знаходиться під впливом Росії.

Китайські війська здеморалізовані й відступають на всьому фронті. Японці повели свій дальший наступ у глибину північної Манджурії, сподіваючися захопити скоро в свої руки місто Ціцікар. Японське командування говорить, що воно почало свій наступ, щоб попередити наступ китайських військ що готовилися до нападу на Японців.

ЯПОНЦІ ВИМАГАЮТЬ НЕВТРАЛІТЕТУ РОСІЇ.

ТОКІО (Японія). — Японське правительство відповіло на протест Москви проти того, що японські війська розпочали свій рух у смугу Манджурії, яка знаходиться під впливом Росії. Японці заявляють, що вони не будуть порушувати інтересів Росії, або перешкаджати рухови потягів на Східно-Китайській залізниці.

Разом з тим Японці домагаються від Росії невтралітету в японсько-китайському конфлікті таксамо, як Японія затримала свій невтралітет, коли Росія билася з Китайцями в 1929 році. Крім того Японці застеріґають Росію, що вони будуть вважати порушенням невтралітету перевіз китайських військ по Східно-Китайській залізниці.

ГОТУЮТЬСЯ ДО ШИРШОЇ ВОЄННОЇ АКЦІЇ.

ТОКІО (Японія).—Помічник начальника воєнно-морського штабу виїхав з численними своїми помічниками й адміралами до Манджурії, щоб там відбути нараду з начальником японських військ у Манджурії, ґенералом Гонджо. Сподіваються, що воєнно-морський штаб буде мати спеціяльне завдання для японської фльоти в короткому часі в звязку з подіями в Манджурії.

ЛІҐА НАЦІЙ СПАРАЛІЖОВАНА.

ПАРИЖ (Франція). — Рада Ліґи Націй заскочена несподіваним наступом Японців. Численні таємні й явні наради не дають ніяких наслідків. Японці тримаються так, що не числяться зовсім з порадами Ліґи Націй.

Японський делеґат у Раді Ліґи відмовляється давати докладні пояснення, яких від нього вимагають. Взагалі Японія заявляє, що вона не погодиться на те, щоб між нею й Китаєм стала якась третя сторона, хоч би то була й Ліґа Націй. Токіо не прийме ніякої посторонньої інтервенції, заявив японський посол.

Китайський делеґат, навпаки, шукає захисту Ліґи Націй для китайських інтересів і просить ужити рішучих заходів проти Японії. Рада Ліґи Націй тепер очікує „офіційних повідомлень" про події в Манджурії, щоб рішитися, що робити далі.

ЛЯЦЬКИЙ ТЕРОР ДАЛІ ШАЛІЄ.

ЛЬВІВ (Західня Україна). — Ляцька поліція знову перевела численні арешти серед Українців. Серед арештованих тепер знайшлися: редактор перемиського „Українського Голосу" Зенон Пеленський, співробітник львівського „Часу" Осип Байдукин, бувший співробітник „Українського Голосу" Евген Зибликевич, бувший редактор „Українського Голосу" Юліян Вассиян, студент фільософії Степан Ленкавський та український письменник і поет Олесь Бабій.

Всіх арештованих обвинувачують за державну зраду, якої вони допустилися тим, що нібито орґанізували у Відні перший конґрес українських націоналістів.

АВСТРІЙСЬКІ ФАШИСТИ ГОТОВІ ДО ПЕРЕВОРОТУ.

ПРАГА (Чехословаччина). — Заступник президента чехословацького сенату, Сокуп, вернувся з соціялістичного конґресу, що відбувся в Австрії в Ґрацу. Він заявив, що вся Австрія тепер оплутана низкою фашистівських орґанізацій. Фашистівські війська, „Гаймвер", роблять скрізь свої вправи з ручною зброєю й скорострілами під керуванням бувших офіцирів цісарської армії.

Найбільше підпирає Гаймверу бувший канцлер, прелат Зайпель. Австрійські фашисти отверто готуються до захоплення влади й установлення в Австрії монархії на чолі з Габсбурґами.

„МОБІЛІЗАЦІЯ" ЗБІЖА.

МОСКВА (СССР). — Вся комуністична преса переповнена статтями про ріжні збіжеві „фронти". Большевики ведуть шалену кампанію за збирання збіжа, бавовни, льону та інших продуктів господарства.

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association. Inc.
Edited by Editorial Committee.
Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.
Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three Cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Ситі і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.
З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.
За кожду зміну адреси платиться 10 центів.
Тел. „Свободи": Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838.
Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ОТ ДЕ, ЛЮДИ, НАША СЛАВА!

Виступ „Українського Трія" на Бродвею в Ню Йорку заставляє нашу іміґрацію поставитися дещо серіозніше до української музики в Америці. Наш народній ґеній вірив у велику силу нашої пісні, коли писав, що вона не вмре, не загине. Але це відноситься в першу чергу до цього, що та пісня житиме серед нас самих тут і там, на рідній землі. А в Америці вона може загинути навіть між нами. Тому треба тут подбати, щоб ота „наша слава" не була славою по наших закамарках, але щоб стала світовою. Бо тільки тоді, коли українська музика й українські артисти дістануть право горожанства на американських сценах і в американських святинях штуки, будемо спокійні за те, що й наше, тут роджене покоління буде гордитися нашою штукою і її далі плекати.

Українська Національна Капеля під проводом Кошиця рознесла славу рідної пісні і по Злучених Державах. Але вона перелітала мов метеор; засяла й зникла. По ній повстала велика порожнеча, яку доконче треба виповнити. Зрозуміло це й „Українське Тріо" й тому намагається на свій лад торувати шлях українській музиці.

Досі ми задоволялися тут головно нашими аматорськими виставами. Вони теж важні й віддають нам велику прислугу при згуртованню нашої еміґрації й популяризованню українського імени серед Американців, що видно хочби з тих великих признань, з якими американська критика стрінула виступи наших аматорських хорів, чи шкіл українського танку В. Авраменка. Але не забуваймо, що виступи аматорів і професійних артистів — це дві ріжні справи. Тільки професійні артисти зможуть принести дійсний розголос українській штуці. І тільки вони можуть згодом змусити артистичний світ познакомитися з творами наших композиторів.

В Америці маємо тепер справжні музичні українські талани. Маємо теж знаменитих композиторів. І знаменитих диріґентів. І це було би прямо національним гріхом, колиб наша еміґрація не скористала з таких сил, як Кошиць чи Гайворонський. Гріхом є також те, що в нас є так мало дійсного зацікавлення тими людьми і їхньою роботою. Бо якби було доцінювання такої справи, то ті люди, що працюють для „нашої слави", мали би вразі нещастя хоч чим шпиталь оплатити, або хоч не голодувалиб, щоби довести до того, щоб „Українське Тріо" могло виступити на Бродвею.

ЩО ДІЄТЬСЯ НА РІДНІЙ ЗЕМЛІ

(Реферат, виголошений на Річнім Засіданню „Обєднання Українських Орґанізацій в Америці").

(6)

Постава Українців.

Задержати ясне, виразне обличчя в такий час — не легко. Всеж таки можемо з гордістю піднести, що наша політика на українських землях під Польщею не сходить з прямого шляху, який має на меті повне самоозначення народу. Коли серед повені приман і погроз з боку уряду й польського громадянства українське представництво вдержує престіж і добуває пошану до себе, то це свідчить про політичну зрілість провідників без огляду на партії та їх велике почуття відповідальности за долю нації в майбутности.

Вповні видержує теперішнє положення українська маса. Не зважаючи на матеріяльну руїну, спричинену „пацифікацією" та економічною крізою, інтересується ця маса живо своєю долею. Це замітне в її видержаности, в цілковитій відсутности якихнебудь хитань, чи відступництва.

Безпосередні заходи з боку деяких українських політиків у польських урядових і впливових чинників з метою припинення „пацифікаційних" засобів, викликали толковання в переденервованих ґрупах, або в таких, що не погорджують демагоґією, будьтоби український провід обманював народні маси, або носився з думкою запродати їх. Політичну розмову представників урядової ґрупи послів з українськими послами використала польська сторона як не можна краще на викликання „чуйности" з боку польського громадянства, а з другого боку для засіяння недовіря в тої частини Українців, які ніколи своїм не повірять, тільки чужим. Одначе фактом є, що українські представники відкинули домагання польської сторони на відкинення жалоби Українців до Ліґи Націй у справі „пацифікації" на українських землях і факт є, що по тім часі ніхто з польськими офіційними чинниками не переговорював.

Не можна перечити, що серед українського представництва є люди, які мають відмінний погляд на **політичну тактику** українського народу супроти Польщі. Одначе з цього зовсім не можна витягати висновків, будьтоби не то нарід, але навіть хтонебудь з укрнаїнських послів готов був звужувати чи змінювати **національну мету** нашого народу.

Як увага й сторожкість у цьому напрямку з боку громадянства потрібна й хосенна, так знову з другого боку зайве й шкідливе обезцінювання чи навіть опльовування деяких осіб без причини. Так, як сьогодні стоять справи, — роля усяких Ефіяльтів з українського боку —, покінчена й немислима.

На превеликий жаль — не можемо почванитися спільним однородним політичним проводом. Вправді на час виборів кооперували всі 3 українські політичні партії, але зараз по виборах заявили, що їх спільна праця була тільки на той час. Вправді й сьогодня триває на політичному фронті у краю політичне „перемиря", але з заклику українських політичних ветеранів: д-ра Костя Левицького, Юліяна Романчука й о. сов. Олександра Стефановича, чи другого з підписом д-ра Теофіля Окуневського замісць о. Стефановича, не прийшло до створення обєднаної національної ради, чи загалом органу **суверенного** в справах національної політики.

Попри дотеперішні політичні партії виступала **частина Українців-католиків** з ширшою орґанізацією католиків. Зразу оснувалася в Станиславові Українська Християнська Орґанізація під проводом Преосв. д-ра Григорія Хомишина, яка відтак переорґанізувалася в Українську Католицьку Орґанізацію з головою емер. радн. Саляком, з орґаном „Нова Зоря". Другу таку орґанізацію оснували католики-Українці у Львові, а її головою є през. Володимир Децикевич. Орґаном тої орґанізації є „Мета". Львівська орґанізація Українців-католиків не є політичною партією, тому в ній можуть орґанізуватися і члени ріжних партій.

Преса.

Показчиком і реєстратором життя даного народу являється його преса. Коли преса є загалом відзеркаленням життя нації, то є ним ще в більшій мірі українська преса — в доброму й лихому розумінні. Бідна вона матеріяльно, ледви пробивається, але захоплює щораз ширші круги. Тому й творяться щораз нові національні орґани зі спеціяльним узглядненням чи деяких справ чи деяких верств народу.

І треба обєктивно ствердити, що вся українська національна преса **стоїть виключно на власних силах,** чи вона більше чи менше удачно, більше чи менше рішучо, більше ліво чи більше право виступає проти тої хвилі, яка нас заляла. (Очевидно тут не взяті в рахубу ті часописи, які твориться чи купується на час потреби, бо вони не мають ані слухачів, ані добровільних читачів, а вслід за цим — і впливу).

Найгіршим ворогом української преси це неможливі **цензурні умовини.** Цензура шаліє немилосердно, не оглядаючися ні на право, ні на дійсну потребу. Вона має на оці тільки дві цілі: не допустити українського друкованого слова до української маси та нищити пресу матеріяльно. Під цим оглядом навіть сумнівно, чи існують які приписи. Виглядає, немовби в цензурних відносинах панувала самоволя покликаних осіб. Тому ніяка, навіть найбільша обережність у вислові не поможе; не заслонить навіть передрук з польських джерел, коли сама справа не сміє дійти до відома цілого українського загалу.

В цей спосіб вичерпана тема про Рідний Край (у вужчому розумінні) бодай згрубша. Правда — є ще ділянки, яких реферат не тикав (церковне життя, література, штука). Але хоч ці ділянки мають не менший вплив на життя нації, як інші, то вони або знані заінтересованим бодай побіжно з друку, або вимагають спеціялістів.

Слід би тільки замітити, що навіть така галузь, як плястичне мистецтво, має вже серед Українців поважних представників, які щораз численнішими ґрупами і щораз більшим числом експонатів виступають успішно не тільки перед власним громадянством, але й перед чужинецьким.

Придбання капіталів.

При обговоренні кольонізації й кооперації було згадано про поміч з боку американської іміґрації. В чому заключувалась би та поміч?

Наші іміґранти льокують свої капітали (хто їх має) або в реальностях, або в підприємствах, або в банках чи в ріжнородних цінних паперах. Про цих, що ульокували капітал у реальностях, чи підприємстві, не приходиться говорити, хіба що позатим мають ще й інший капітал. Але чи льоката в американських банках, або в іншиж паперах така дуже певна, про це вже може сьогодні неодин відповісти зі спущеною головою. Це саме майже є по цілому світі, а могло би бути й у нас, колиб наші фінансові установи були побудовані на той лад, що в цілому світі.

Мало що не ціла українська іміґрація, яка скупчується в орґанізаціях покинула колись Галичину, бо не мала там „варстату праці", тої землі, якої ніяк не приростало. У часі виходу галицької еміґрації вона ще не могла в своїх зарадуватися, бо тоді майже не було відповідно наладжених українських фінансових установ. Велика більшість іміґрації виїхала колись, запомагаючися в жидівських та інших лихварів. Сьогодні вже інакше стоїть справа. Сьогодні вже є розбудовані власні кредитові установи для ріжного роду кредиту: для дрібного (селянського) та гуртового (кооперативного). Місцеві кредитові кооперативи обєднані в повітові, а централею для них є кооперативний банк з назвою „Центробанк" у Львові. В кожній низовій (сільській чи міській) кооперативі обовязує **необмежена порука членів,** значить — член обовязаний стільки дати на покриття евентуальних страт, скільки варте його майно. Представмож собі, як високою є порука за кооперативу в одному тільки селі, якого члени мають разом — скажім 1,000 морґів землі і власні господарства з будинками та інвентарем! Ті всі кооперативи першого ступня обєднані в повітові, в яких членом є **ціла кооператива** як одиниця, а порука кількакратна. Подумаймо на хвильку, яка це велика порука, коли н. пр. 50 сільських громад ручать за повітову кооперативу кількакратними уділами. Знов же всі ті кооперативи ручать цілим своїм і своїх членів майном за „Центробанк", який приватних (особистих) кредитів зовсім не уділює, бо недозволено статутом. Чи можна собі уявити, що цілі села пішли би „на бубон", бо вони ручають цілим своїм майном, але вложене майно не може пропасти. Про кооперативний банк „Дністер", чи акційний „Земельний Банк" уже вмисно не говорю, бо там порука така, як в усіх американських банках. А всеж таки уявім собі, яка то велика фінансова сила була би, колиб усякого роду фінансові інституції Рідного Краю злучилися разом для ґарантії одержаних кредитів. А це вони готові кожної хвилі зробити, готові навіть приняти довірену людину тої сторони, яка дала би кредити.

На щож саме потрібні кредити українським фінансовим інституціям? Чи може на доживлення населення, або інші непродуктивні потреби?

Ні; **вони** потрібні на закупно **землі** для наших селян, тої **землі,** яка становить підставу **істнування** нашого народу, тої землі, якої вартість може зменшитися, **але ніколи не впасти.** Крім цього кредити потрібні на підсилення торговлі, скріплення й поширення власного виробництва, промислу. Як уже було сказано — кольонізація українських земель у Польщі припинилася, бо уряд не має грошей. Дідичівські землі, призначені на кольонізацію, можна тепер купити шляхом парцеляції. Селяни аж пищать за землею та ба — нема кредитів. Ніякий селянин не відважиться купувати землю за короткореченцеву векслеву позичку. На це йому треба довгореченцевої **гіпотечної** позички (морґеджу), але її не можуть дати наші кредитові установи, бо мають розмірно мало оборотового капіталу. Польські кредитові установи користуються до певної міри кредитом державних інституцій. Українські інституції мали всі разом такого кредиту на пів міліона золотих, але його мусіли вповні віддати ще в 1927 чи 1928 році.

(Дальше буде).

П. Котович.

ЧОТИРИ РОКИ НА РАДЯНСЬКІЙ УКРАЇНІ

(Спогади бувшого комсомольця).

(18)

Підраховуємо вислід перепису: що таке? Всі письменні, одні діти до 14 років ще трапляються неписьменні, а решта... благодать та й годі!

— Хоч прямо соціялізм будуй! — іронічно зауважив один член комісії.

Вирішили зробити перепис удруге, на цей раз силами самих учителів, при чім учителі в сумнівних випадках мали екзамінувати громадян.

Картина значно змінилась. Ми вже мали, крім 160 підлітків, так би мовити, „радянських" неграмотних, ще понад 200 душ „ганебної спадщини царського режиму". Ясна річ, що й ці цифри ще не відбивали всієї дійсности, алеж годі було робити самі переписи; требаж приступити й до справжньої праці! Отже ми вирішили оперувати даними цього перепису.

Для постійної школи Ліквідації Неписьменности нам асиґновано одну учительську платню; надіслано біля 100 букварів, 100 зшитків, стількиж олівців — і це все, що нам район дав. Від кооперацій ми майже силоміць видерли по 50 карбованців, зібрали ще деякі копійки і таким чином мали разом 150 карбованців. Що робити?

Ми утворили дві постійні школи для підлітків і платили учителям по половині учительської платні. Таким чином 90 підлітків ніби забезпечено. Правда, довелося дати по одному буквареви на пятеро дітей, зшитки розшити й давати по одному аркушикови паперу, олівці порозтинати на половину.

Ну, нехай, що зшитків дійсно ніде не було, олівців може таксамо бракувало, але букварів і читанок було ніби надруковано майже для всього населення. Чомуж нам їх попало тільки 100? Хто тут винен? — цього ми не знали.

Орґанізувати ці дві школи — це було справою найлекшою, а що робити з рештою неписьменних?

Ми заходилися коло орґанізації загально рекомендованого поодиноко-ґрупового навчання. Треба було скрізь на кутках утворити ґрупи, „прикріпити" до них чи то вчителя, чи учня аґрошколи й найголовніше, створити робучу атмосферу, піднести дисципліну в навчанні.

В останньому нам шкодив і стихійний спротив селян і секретар ячейки. Він своєю дешевою демаґоґією підривав нам ґрунт у роботі.

— Ви тільки скажіть, що хочете вчитись, а ми вам учителя на піч пришлемо — ось буквальні його слова.

Скільки образи, зневаги, пониження до особи вчителя в цих словах комуністичного мандарина! Комісар освіти Шумський казав, що дореволюційний учитель був наймитом царизму (теж незаслужена образа!), але чи колись царський урядник міг посилати вчителя „на піч" до якогось лежня?

Словом, усі домагалися, щоб їх учили „настоящі вчителі", а не аґрошкільники, й трохи не доходило до того, щоб дійсно вчитель ходив „на піч".

— Товаришу Котович, дайте нам одного вчителя; у нас зорґанізувалась ґрупа неграмотних — каже якось мені фершал з лікарні, голова спілки Медсанпраці.

— Як вам — кажу — не соромно! Невжеж у вас нема сестер, фершалок? Щож, учитель худоба, що все повезе? Фізично неможливо, всі перетяжені.

— Я знаю й розумію, але вони „требують".

І „требували". Якось до мене прийшла „делеґація" від робітників лікарні. Вона домагалася, сварилась зі мною, щоби їм дати вчителя. Я їм порадив ходити до батрацької ґрупи ЛН, де вчив учитель.

Цього мало: приходили батраки (наймити) жалілися, що вчителька не так учить, як треба, що вона їм не подобається.

Це доводилось так мучитися з „пролєтаріятом", ну, а з селянами й гірше й інше.

Батраки, санітари й інші робітники, хоч грамоти в більшости й не навчились, то бодай у порядку профспілкової дисципліни ходили на виклади.

На кутках з селянами було прямо неможливо працювати: кождого разу, коли приходив ґруповід (а навчання мало відбутися тричі на тиждень), йому доводилося звертатись до десятихатника, а цей зганяв людей до школи. Не було, розказують ґруповоди, дня, щоби прийшли ті самі неписьменні; кожного разу склад слухачів був інший.

Бували випадки, що така селянська ґрупа, яка зійдеться по наказу десятихатника, складалася з самих дійсно грамотних селян.

Постійного помешкання не було; мали вчитися по черзі в хатах неписьменних, але що склад учнів що разу змінявся, з хатою були майже непереможні трудноші.

— Ну, куди підемо сьогодня? — питає ґруповід.

Всі дивляться один на одного.

— У нас сьогодня печуть хліб...

— У нас мастять хату...

— У нас нема де сісти...

— У нас малі діти...

— У нас в хаті хворі...

Словом, кожний видумував якусь причину, щоби минути його хату.

Деякі ґрупи приділено було до куткових хат-читалень, але тут справа була неліпша.

Поперше, ці хати не опалювались, подруге, інколи, серед навчання, приходив хтонебудь з партосередку чи сільради й виганяв ґруповода разом з його учнями: тут, мовляв, зараз будуть збори.

Для трох ґруп ми наняли хати, але для решти 22 ґруп ми не могли цього зробити, бо в нас не було грошей.

Підсумовуючи результати гурткового навчання, треба сказати правду, що ці „успіхи" дорівнюють зерови. Я не знаю в нас випадку, щоб хтонебудь при такій системі навчання дійсно зліквідував свою неписьменність.

Вернімося тепер до двох наших стаціонарних шкіл. На протязі яких трох тижнів склад учнів у цих школах усталився. Правда, це не були ті діти, яких ми приняли на початку; це навіть не конче були ті діти, яких ми мали в своїм списку неписьменних; це були ті діти, яких батьки хотіли дати до школи, але їх не приняли з недостачі місця.

Біля 60 дітей реґулярно відвідували школи, вчились; а через те, що й учителі були цілком на своїм місці, бо були це педаґоги, й що за цю роботу бодай не багато, а все таки одержували платню, — — робота помітно посувалась наперед.

Треба їй якось пошкодити, й... комуністи додумались.

Бюро комсомольського осередку ухвалило призначити в дану школу замісць учительки, яка, мовляв, була матеріяльно забезпечена, бо її чоловік одержував 200 карбованців на місяць, — комсомольця — аґрошкільника.

Для нас постанова комсомольців була необовязкова до виконання, й ми з обуренням її відкинули; але коли прийшов наказ від районового інспектора ліквідації неписьменности, теж, до речі, комсомольця, про те, щоб школу (вона звалась „1-ша Центральна") передати цьому аґрошкільникови, довелося скоритись.

(Дальше буде).

Українські Товариства, Братства й Сестрицтва, які ще не є **членами-добродіями** „Рідної Школи", повинні приняти це членство в цьому ювилейному році її 50-ліття. Даток члена-добродія 50 долярів **одноразово.**

ПРОТИЖИДІВСЬКІ ПОГРОМИ В ПОЛЬЩІ

Народні поговірки про відношення польських панів (в роді славетного Потоцького, старости канівського) до Жидів мають у собі багато правди. Рештки звірячої середновічної нетерпимости до інших рас не тільки що перенеслися на схід, але й знайшли там теплешкий захист. Не помогло нічого, що Жиди вислугувалися польській державі й польським панам; не помогло нічого, що навіть славний польський поет засвітив над Жидом авреолю польського патріота, — ненависть у польського народу супроти Жидів таки залишилася. Цієї риски польського народу не змажуть навіть шумні заяви праворних польських політиків, які нераз прилюдно вивищують жидівську расу, щоби тільки не наразити своєї „ойчизни" могутній світовій жидівській фінансерії. На ділі Жид у Польщі — це тільки „польский Мошко" навіть тоді, коли він робив би не знати яку брудну службу в інтересі самої таки польської держави.

По найновішим офіціяльним польським обчисленням живе в Польщі 2,771,949 Жидів, себто 10.8% усього населення Польщі. Найбільше їх у давній російській Польщі. За цим йде Галичина. Несповна половина жидівського населення (809,486 душ) удержує решту Жидів у Польщі. В Галичині вони розміщені головно по містах, де займаються виключно торговлею; тільки невеликий відсоток занимався ремеслом (головно „лекшим"), а по селах осідали ті, які не могли здобутися на чесну працю, а займалися визиском несвідомого сільського населення. Тільки в старих популярних книжечках осталися ще спомини з тих часів, коли то Жиди обмотували павутинням нашого селянина, доки ввесь ґрунт тої жертви не опинився в жидівських руках. Артистичний спомин про це остався в жуpливій поезії Б. Лепкого „В світ за очі" та Франковому „Годованцеві". Виходило би, що український нарід мав би „моральну" підставу до ненависти проти Жидів. А всеж таки того не було. Коли в часі істнування У. Н. Р. всякі шумовини виступали як грабіжники жидівського майна і для того хапалися до жидівських погромів, то Петлюра здавлював цей рух залізною рукою, а неповинна смерть Петлюри не є ніяким доказом його потурання протижидівському рухові, тільки доказом тої перешкоди, якою була особа Петлюри чужій на Україні політичній системі. В новітній Галицькій Державі ніколи не було протижидівських виступів, дарма, що жидівський нарід під плащиком „невтральности" сприяв Полякам, як тій стороні, по боці якої надіявся остаточно побіди, числячи на більшу сконсолідованість польського державницького елементу серед Поляків, як в Українців.

На землях давної російської Польщі займалися Жиди торговлею, ремеслом та зиченням грошей на високі відсотки. Коли російська Польща була майже головним доставцем промислових виробів для цілої Росії, багато Жидів займалося посередництвом, агентством і т. п. Сьогодні, з приводу інших границь, з приводу упадку купуючої сили в населення Польщі, супроти непомірних державних податків на всякого роду приватні підприємства в Польщі, життя Жидів у Польщі стало непевним, тимбільше, що число жидівських господарств у державі виносить заледви 25,000.

Життя Жидів у Польщі ставало щораз важче. Не багато помагала висока допомога американської жидівської еміграції, яка по польським урядовим джерелам дала за 10 останніх років $172,000,000 (в цьому 23 міліони, які в тому часі дістали жидівські родини в Польщі від своїх свояків з Америки). Жиди бачили, що на довший протяг часу не дасться (і невигідно) жити із запомог і продумують, як би то станути на шлях праці. В тій цілі створилася навіть польсько-жидівська комісія, яка мала би це питання розвязати. І вона його ніби то розвязує в той спосіб, що постановляє прийти з помічю 200 тисячам дрібних жидівських варстатів, а решті радить покинути мрії про торговлю, а братися до такого ремесла, як домашне ткацтво, коронкарство і т. п. Але ці поради дуже проблематичної вартости.

Тому то Жиди, які здавна не сторонили від вищих шкіл, кинулись особливо по війні, до всіх скарбів науки, щоби добути можливість опанувати т. зв. „вільні фахи" (адвокатів, інжинірів, лікарів), бо в державній службі їх ще менше толерується, як за часів Австрії. Масово вступала жидівська молодь до університетів, а коли згодом університетські власти почали робити їм труднощі при переходi в університет, то йшли за границю, наскільки добули на це пашпорт. Замітне, що ніде ніколи не було в жидівському народі покликів, щоби жидівська молодь не йшла до вищих шкіл, так, як з цього приводу в нас часто робиться закиди всім і вся. А роблять їх головно ті, що самі кінчили й кінчать вищі школи. Від часу до часу виступали з помічю університетським властям самі студенти-Поляки, попросту не впускаючи Жидів студентів у мури високих шкіл. Дивним дивом уряд „ліберальної" польської держави терпів такі вибрики польських студентів і ніколи нікому з них і волос не впав з голови за протижидівські виступи, бож — звісно — Польща в першій мірі для Поляків... І дарма, що посьака конституція запоручає всім горожанам рівне право, дарма, що наука у всіх державних заведеннях вільна для кожного, дарма, що відсоток жидівських студентів у всіх високих школах у Польщі дуже низький (від 2—12%), бо примінюється до Жидів також само як до Українців „нумерус клявзус" (обмежене число), цей неписаний закон, — то з початком цього шкільного року побачили себе польські студенти чомусь більше загроженими від Жидів. Мабуть тому, що польські студенти хотять переходити високі школи своїм **патріотизмом**, а жидівські так, як і українські — **здібністю, пильністю й працею**. Очевидно, що в пізнішому пратичному житті сама принадлежність до хуліганських „стшельців", чи само громлення українських могил, читалень, крамниць, шкіл і т. п. подвиги, не охоронять перед конкуренцією тих, які свою молодість провели на солідній науці. І по всіх більших містах Польщі пішли погроми на жидівських студентів; ті погроми вилялися в деяких містах на вулицю проти цілого жидівського населення. Були такі погроми у Варшаві, Кракові, Лодзі, Ломжі, Вильні й у Львові. Тисячі польської молоді виступали проти жидівських студентів у бійкою, щоби їх вигнати з університетів та інших високих шкіл. Полялася кров з одного й з другого боку. У Варшаві погиб навіть один польський студент. Університети в Польщі позачинювані з того приводу, але погроми не устають. От „Юнайтед Прес" подає під датою 16. листопада ц. р., що у Вильні знищено 300 жидівських склепів.

Очевидно, що польська преса хоче відвернути світову опінію в той бік, що будьтоби уряд стояв проти польських громил. Але, коли читається, як з винними польськими студентами поступає університетська влада, то не бачиться зовсім рішучости по боці польського уряду. Польські часописи пишуть, що польскі студенти можуть **нарazитися на непримиренність, бо їх навіть можуть викинути з університету.** Уявім собі, що могло би статися, як би так якимсь чином українські студенти зважили до того ступня, що польські.

Одначе не без вини тут і самі Жиди. Замісць стати до спільної боротьби по боці тих, яких політична доля така сама, як їх; замісць зробити з Польщі переходову державу **національностей**, вони й сьогодня лижуться польській політиці і там на місці і по всьому світі.

Ще так недавно, бо заледви 29. жовтня ц. р., як нюйорські Поляки уладжували віче для протесту проти розмови сенатора Бори з Лявалем на тему міжнародних договорів. На тому вічу виступав і „польський Жид", д-р Г. Таненбавм, який говорив в імени Федерації Жидів в Америці, що: „там, де „Польща, там воля"; що „польські Жиди в Америці готові спільно з вами (з Поляками) на всякі жертви в обороні цілости Польщі та її доступу до моря".

Ну, коли так, то нехай Жиди самі пють гірку чашу до кінця, хоч це не змие з польського народу тої ганьби, бо це не якісь там шумовини, але цвіт народу здобувся при кінці ХХ. століття на погроми проти другого народу, який на практиці вірний тим самим ідеям, що польський нарід.

X.

Шофер (до гостя підчас їзди): Їдемо тепер зі скорістю 120 миль на годину. Чи може це бути щось цікавішого?

Гість: Певно! що ми ще живемо!

—o—

Найшов вихід.

— Дідусю, я вже не вернуся до дому, я лишуся в тебе! — каже внук.

— Чомуж, Богданку?

— Бо дома кажуть мені вчитися дурних віршиків, — каже хлопчик плаксиво.

— Віршиків, яких віршиків?

— На твої імянини, дідусю.

ВАЖНЕ ДЛЯ ВП. ПП. СЕКРЕТАРІВ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА.

Сим повідомляється Вп. пп. Секретарів відділів У. Н. Союза, що висилка календарів на 1932 рік для членів У. Н. Союза вже розпочалася і що вже вислано календарі на адреси пп. Секретарів для слідуючих відділів:

Вислано почтою дня 19-го листопада: Від. 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 95, 97, 98, 99, 101, 104, 105, 108, 110, 112, 113, 114, 115, 116, 117, 118, 119, 121, 122, 123, 124, 125, 126, 127, 128, 129, 130 (2 п.), 133, 134, 135, 137, 138, 140, 141, 142, 143, 144, 145, 147 (2 п.), 148, 149, 150, 151, 152, 153, 154, 155 (2 п.), 156, 157, 158, 159, 160, 162, 163, 164, 166, 167, 168, 169, 170, 171, 172, 173, 174, 176, 177, 178, 180, 181, 182, 184, 185, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 192, 193, 194, 195, 196, 197, 198, 199, 200.

Вислано експресом дня 19-го листопада: Від. 94 (2 п.), 96 (2 п.), 100, 102 (4 п.), 103, 106 (2 п.), 107, 109, 111, 120 (2 п.), 131, 132 (2 п.), 136 (2 п.), 139, 146, 161 (2 п.), 165 (2 п.), 175 (2 п.), 179 (2 п.), 183 (2 п.).

Котрий би зі згаданих відділів не дістав з якоїсь причини посилки до 10 днів від дня висилання канлендарів, нехай сейчас повідомить Адміністрацію „Свободи".

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

PASSAIC,

PASSAIC, N. J.

St. Nicholas Ukrainian Club.

One of the outstanding features of the St. Nicholas Ukrainian Club's fall social program will be the fifth annual fall dance sponsored on Saturday, November 21st, at the St. Nicholas Ukrainian Hall, 212 President Street, Passaic.

For this occassion, the committee in charge, which consists of Mary Kucha, Antoinette Potlowsky, Emil Chowanec, Joseph Pelak, Peter Kemka and Marian Adams, chairman, has been fortunate in securing the services of Al Ben and His Bennien direct from the United Grill in Dover, N. J., who will furnish the music for the evening. As part of the evening's program they will have a special attraction which at the present time is not being made public.

The committee has gone through to considerable pain for the arrangement of this dance but judging from the returns already pouring in, their work has been justified. Tickets may be obtained from any member or at the Club house.

M. A. Adams, Secretary.

УВАГА! НЮАРК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

СІЧ ІМ. ДМ. ВІТОВСЬКОГО, СОТНЯ Ш. ЧОРН. СІЧИ
В НЮАРКУ, Н. ДЖ.

— дає —

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

НА ДОХІД СІЧОВОГО БЕЙС БОЛ ТІМУ

В СУБОТУ, ДНЯ 21-ГО ЛИСТОПАДА (NOV.) 1931 РОКУ

В СІЧОВІЙ ГАЛИ, 249 COURT STREET, NEWARK, N. J.

Початок 7.30 ввечір. — Вступ 35 центів.

Січовий Бейс Бол Тім дав про себе знати широко поміж Українцями а також і між Американцями, де осягав побіди одну за другою та здобув собі найліпший рекорд і чемпіонат. Як вам приємно було колись приглядатися на їх гру, так просимо український загал взяти участь в нашім січовім бали, де побачите багато веселої приємности, як і колись на грі.

270-1 Комітет.

УВАГА! ФІЛАДЕЛФІЯ І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

Отсим маємо честь запросити Вас з родиною на спільну забаву

ЗАПУСТИ

які уряджує Товариство Українсько-Американських Горожан в Филаделфії, Па.

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 22-ГО ЛИСТОПАДА (NOV.) 1931 РОКУ

В УКР. ГАЛИ, 849 Н. ФРЕКЛИН, УЛ., ФИЛАДЕЛФІЯ, ПА.

Вступ через Клюб. — Початок в годині 7.30 ввечір.

271 Уряд Товариства.

УВАГА! НЮАРК, Н. ДЖ., І ОКОЛИЦЯ! УВАГА!

ЗАХОДОМ УКР. ПРАВ. ГРОМАДИ СВ. ВОЗНЕСЕННЯ в Нюарку, Кружок Аматорський відограє представлення

„ПЕКЛО В ХАТІ"

В СУБОТУ, ДНЯ 21-го ЛИСТОПАДА (NOV.) 1931 РОКУ
В УКР. РОБІТ. ДОМІ, 57-59 BEACON STREET, NEWARK, N. J.
Початок в годині 7.20 вечером. — Вступ 50 центів.

ПО ВИСТАВІ БАЛЬ

На бали музика буде грати під проводом п. М. Яворського.

Шановні Громадяни! Зогляду цего, що кінчаться мясниці, а цей баль буде послідний цего року, тому до численної участи на забаву просить

271 Комітет.

ПОЗІР! БАЙОН, Н. ДЖ.! ПОЗІР!

ЗАХОДОМ УКР. НАРОД. ДОМУ В БЕЙОН, Н. ДЖ.

— уряджується —

ВЕЛИКИЙ БАЛЬ

В СУБОТУ, ДНЯ 21-ГО ЛИСТОПАДА (NOV.) 1931 РОКУ

В ГАЛИ УКР. НАР. ДОМУ ПІД Ч. 33-35 WEST 19th ST., BAYONNE, N. J

Початок в годині 6.30 ввечір.

Вступ для мущин 50 центів, для женщин 35 центів.

Поважані Родимці! На сей баль Укр. Нар. Дім запрошує всіх місцевих і дооколичних Українців до численної участи. На сім бали буде приграватн добре вам знана музика під проводом Л. Пасічника з Елізабет. Також на сім бали, котрі будуть щасливі, одержать „RADIO" і „SILVER SET". Тож проситься не оминути сего балю, а прибути як найчисленніше. За добру забаву ручить — **Комітет.** 270-1

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЄ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. А ПРОСВІТА — СЕ СИЛА ПИШІТЬ ПО НАЙНОВІЙШИЙ ЦІННИК КНИЖОК

МІТІНҐИ ВІДДІЛІВ У.Н.СОЮЗА

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Тов. ім. Івана Франка, від. 83, повідомляє всіх своїх членів, що звичайний мітінґ відбудеться в неділю, 22-го листопада, в годині 1-ій пополудни, в Укр. Домі, 847 Н. Франклин ул. Проситься всіх членів прибути на сей мітінґ, бо є важні справи до полагодження. Проситься довгуючих вирівнати свої залеглости, бо потрібно вирівнати книжки для річної контролі. — Ілько Савчин, секр.

ГАРТФОРД, КОНН. Бр. св. Івана Хрестителя, від. 277, повідомляє всіх членів, що слідуючий мітінґ відбудеться в неділю, 22 листопада, в годині 2-ій пополудни, в гали Укр. Горож. Клюбу, 11 Чартер Овк Еве. Проситься всіх членів і члениць прибути на сей мітінґ, бо будуть деякі справи до полагодження. — М. Курдина, пр.; І. Нестерук, кас.; П. Курко, секр.

РАЧЕСТЕР, Н. Й. Бр. св. Йосафата, від. 217, подає до відома всім своїм місцевим і позамісцевим членам, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 22 листопада, в годині 2-гій пополудни точно, в гали де звичайно. Взивається всіх членів прийти на сей мітінґ, бо є багато важних справ до вирішення, як відсвяткування 23-літної річниці Заснування братства, що припадає 26-го листопада і другі важні справи. На сім мітінгу будесь класти кандидатів на уряд на 1932 рік. Довгуючі члени мають вирівнати свої довги на сім мітінгу, бо в противнім разі будуть суспендовані. В тім місяци будемо приймати нових членів до Бр. і У. Н. Союза без вступного, тож користайте з нагоди і обезпечіть себе і свою родину, бо батько Союз є найліпшим опікуном для вдів і сиріт. — А. Івашкі, секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. Тов. Любов, від. 370, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 21 листопада, в годині 8-мій вечером. Проситься всіх прибути на час, а довгуючі мусять на сей мітінґ прибути і вповнити свої залеглости, бо в противнім разі будуть суспендовані. — К. Марущак, предс.; Н. Рошка, кас.; Й. Децембер, секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. Тов. ім. Тараса Шевченка, від. 42, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 22 листопада, в годині 2-ій пополудни, в гали У. Н. Дому, 237 Говп Еве. Кождий член повинен прийти на ті збори, бо є багато важних справ до полагодження. Кождий член повинен принести свою вкладку, щоби було чим розмет на час заплатити, бо банк в котрім Тов. мало чекове конто, зістав замкнений. Довгуючі мають вирівнати свої залеглости, бо інакше поступиться з ними після статута. Кождий член повинен прийти на баль в суботу 21 листопада. — Вол. Лелет, предс.; Пазина Юсипчук, кас.; Мих. Федорів, фін. секр.

ШІКАГО, ІЛЛ. Бщ. св. Стефана, від. 221, повідомляє своїх членів, що зборах 8-го листопада обговорено справу фінансової помочі своїм безробітним членам. Тому кождий член, котрий знає члена, що знаходиться в біді, або член котрий потребує помочи, повинні сейчас голоситися до екзекутиви або до секр. Т. Шпікули, 2210 Валтон стріт. Кождий член, котрий потребує помочи, мусить бути рекомендований одним, або двома членами, котрі знають його положення. Заразом проситься всіх членів, котрі працюють, щоби зложили добровільні датки на цю ціль. — М. Барабаш, предс.; д-р С. Кочій, рек. секр.; Т. Шпікула, фін. секр.; Я. Бас, кас.

ФІЛАДЕЛФІЯ, ПА. Бр.св. Георгія, від. 239, повідомляє всіх своїх членів, що місячні збори відбудуться в неділю, 22-го листопада, в годині 1-ій пополудни, в домі Укр. Амер. Горожан на Френклин ул. Є важні справи до порядку деннім. Довгуючих членів перестерігається, що як не вирівнають старих залеглостий, то наразяться на суспендовання. — Вол. Сегінь, секр.

ПАСЕЙК, Н. ДЖ. Тов. ім. Івана Франка, від. 97, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться 22 листопада, в годині 1.30 пополудни, в гали церковній, 47 Говп Еве. Обовязково усі члени мають явитися на збори, бо є важна справа до полагодження. Довгуючі члени мають вирівнати свої залеглости, бо се є послідний місяць перед річним мітінгом. — Семен Михайлишин, предс.; Ів. Долинський, кас.; М. Табачук, секр.

ЙОНКЕРС, Н. Й. Укр. Тов. Подільська Січ, від. 8, повідомляє своїх членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 22 листопада, в годині 2-гій пополудни, в гали Укр. Клюбу, при 29 Джексон ул. Проситься довгуючих членів явитись і вирівнати всі свої залеглости, бо зближається річний мітінґ і щоб не наразитися на суспенду. — Н. Чолій, предс.; Гр. Скробач, кас.; В. Мадай, секр.

СКРЕНТОН, ПА. Тов. Вільна Україна, від. 176, повідомляє своїх членів, що місячні збори відбудуться в суботу, 21-го листопада, в годині 7.30 ввечір, в Укр. Горожанськім Клюбі, при 618 Вест Лакавана Еве. Проситься всіх членів прибути на ті збори, а довгуючі члени щоби постарались вирівнати свої вкладки. — Р. Рубльовський, секр.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. Тов. Запорожська Січ, від. 342, повідомляє всіх своїх місцевих і позамісцевих членів, що місячний мітінґ відбудеться в неділю, 22 листопада, в годині 1.30 пополудни, в гали церковній при Рузвелт Еве. Взивається всіх довгуючих членів, щоби вирівняли свої залеглости, бо інакше будуть суспендовані. Будемо приймати нових членів і дітей до У. Н. Союза. — М. Дмитрів, предс.; Й. Клебан, кас.; І. Маркович, секр.

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

КЛІВЛЕНД, О.

Допомога Інвалідам.

Гром. А. Когут переслав через Обєднання $31.05 на допомогу інвалідам. Гроші ці зібрали на приняттю в честь о. І. Забави члени української греко-католицької церкви в Клівленд.

Жертви зложили: П. Головчак, український погребник, $2; по $1: о. Л. Левицький, о. І. Забава, І. Тарнавський, адвокат Малицький, д-р Гнатишин, п-на А. Данцьо, Й. Гиць, п. Чайка, М. Олексик, Л. Тритяк, П. Карабін, П. Волянський, Дм. Шмагала, Н. Декан, В. Мураль, Р. Пачковський, М. Біла, О. Купчик, Голубець, А. Когут; по 50 ц.: М. Розумило, М. Габрівська, Н. Данилюк, п. Губчак; по 25 ц.: Н. Капраль, Ров. Капраль, М. Федорчак. — Решта дрібними датками. — Разом $24.75.

А. Когут.

— Як будеш голосувати при виборах, Марійко?

— Гадаю, що в бронзовім плащі з ковніром із опосів, — відповідає Марійка.

—o—

— Чому ти обтяв хвіст свому бідному песикови?

— Бо він урадовано махав хвостом, як приходила до нас теща.

ПОЗІР! CENTRAL FALLS, R. I.!

ТОВ. ІМ. ІВАНА ФРАНКА,
ВІД. 93 У. Н. С.

— уряджує —

ЗАБАВУ З ТАНЦЯМИ

В СУБОТУ 21-го ЛИСТОПАДА 1931 РОКУ

ПІД. Ч. 59 CENTRAL STREET, CENTRAL FOLLS, R. I.

Просимо Шановних Українців місцевих і з околиці прибути. Кождий член повинен явитись на забаві. Хто прибуде, то не пожалує. Много буде несподіванок. За чесну забаву і добру обслугу ручить

Комітет.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

ТАРЗАНІВ СИН.

93.

Ніколи ще в свому життю Корак не почував себе в такому страху й безпорадности. Він бачив, що дівчина не врятується. Навіть колиб вона добігла до дерева й вилізла на нього, то все одно не встигла би вилізти високо. Тантор стягнув би її своїм хоботом і вбив би на місці. Затаївши віддих, Корак дивився на страшну сцену. Чекав неминучого кінця для дівчини. Несподівано його увагу притягнула дивна картина.

—o—

Напроти слона вискочив із-за кущів високий мущина й відважно, піднявши руку догори, біг проти слона. Скоро він опинився між Тантором і Мерієм. Він був зовсім неузброєний. З його уст вийшла гостра й рішуча команда. Великан слон відразу спинився. В той час Мерієм уже добігла до дерева й швидко полізла вгору. Там вона вже була безпечна. Корак тепер віддітхнув трохи лекше, але був дуже здивований.

—o—

Корак кілька хвилин дивився на Мерієм і коли переконався, що Тантор уже її не досягне, перевів свій зір на того, що так відважно спинив слона. Корака здивувало те, що в джунглях знайшлася людина, яку розлючений слон послухав з такою покірністю. До Корака наблизився той великан, а за ним покірно ступав слон, опустивши на землю свого хобота. Мерієм також не менше здивовано дивилася на цю картину з дерева.

—o—

Мущина повернувся до неї лицем. Вона побачила, що це був власник фарми, котрий її приняв до себе. Пізнавши його, Мерієм швидко злізла з дерева й підбігла до нього. Тантор тепер уже не зачіпав її, а спокійно йшов за ними до Корака. „Джек, мій син!" — голосно крикнув незнайомець. „Тату, тату!" — зі слезами вигукнув Корак. „Я знав, що ніхто крім тебе не зможе спинити Тантора".

—o—